

ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВНЗ

Маракушин А.І., Піддубний О.Г., Цимбалюк Ж.О.

*Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця*

Актуальність. Наявність протиріч між вимогами ступеневої системи освіти щодо здатності вирішення фахівцем завдань діяльності, що пов'язані з відпочинком, фізичним і культурним розвитком та традиційними засобами формування педагогічних умінь в процесі фізичного виховання висуває необхідність поглибленого й докорінного вдосконалення навчальних завдань методичної практики під час вивчення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах.

Мета роботи – конкретизувати і теоретично обґрунтувати зміст навчальних завдань методичної практики, як засобу формування та діагностування рівня педагогічних умінь студентів ВНЗ.

Результати досліджень. Незважаючи на вагомості здобутки в системі організації фізичного виховання у ВНЗ, проблема методики викладання дисципліни має низку невирішених аспектів, які зумовлені, передусім, недостатнім врахуванням специфіки навчання в залежності від ОКР та змісту дисципліни з врахуванням бажання студентів займатися за обраним видом організованої рухової активності.

Для багатьох викладачів зміст неспеціальної освіти в сфері фізичної культури – це загальні результати спортивної діяльності, які повинні засвоїти студенти. Насправді ж переведення змісту спортивної підготовки в зміст навчального предмета є значно складнішим процесом, загальним системотворним чинником, яким є мета дисципліни – формування соціально-особистісної компетентності в сфері фізичної культури.

Система педагогічних умінь (командних, методичних, організаторських та управлінських), що забезпечує цю компетентність формується під час методичної практики і є інформаційною базою для формування засобів діагностики.

У навчальній програмі для вищих навчальних закладів України з дисципліни «Фізичне виховання» тісно пов'язані теоретичний, методичний та практичний розділи програми. Під час занять по кожній темі викладачі фізичного виховання знайомлять студентів з переліком головних питань, що підлягають засвоєнню, рекомендують список літератури, методичні матеріали і розробки. Але питання об'єму, змісту та засобів навчання по кожному розділу неоднозначно та визначається в робочій програмі у відповідності до змісту навчання, умов матеріальної бази, тощо. Методична підготовка – розділ, який передбачає оволодіння студентами знаннями і педагогічними вміннями з організації і методики проведення самостійних занять, основ здорового способу життя, розвитку основних психофізичних якостей та інше.

Для формування та діагностики педагогічних умінь розробляються педагогічні (навчальні) завдання. Педагогічне завдання – це результат усвідомлення студентом мети навчання, а також – умов і способів її реалізації на практиці. Тому запропонована наступна класифікація методичних завдань за змістом: завдання з виконання прийомів; з виконання операцій; з організації педагогічного процесу фізичної культури. Виходячи з цього, навчальні завдання мають універсальний навчальний вплив.

Навчальне завдання також виконує й діагностичну функцію. Для забезпечення зворотного зв'язку при вирішенні навчального завдання, було виділено сукупність критеріальних характеристик і визначено рівні виконання етапів вирішення навчального завдання.

Завдання, що пов'язані з виконанням практичних дій, оцінюються за наступними показниками: зовнішній вигляд, виправка, вибагливість; вміння чітко, зрозуміло подавати команди, володіти голосом, управляти групою; вміння при подачі основних команд вимагати їх виконання; зразковий показ техніки виконання; правильність вибору місця; володіння дзеркальним показом; чіткість, конкретність; знання термінології; вміння виділити головне; відповідність методів і методичних прийомів завданням навчання; вміння використовувати методи і методичні прийоми; використання підготовчих вправ; вміння визначати стан тих, хто навчається; виявлення й усунення причин появу помилок, вміння класифікувати помилки, своєчасно і правильно виправляти помилки; своєчасність допомоги і страховки, надійність страховки, вміння організувати взаємодопомогу і страховку; чіткість організації тих, хто перевіряється.

Оцінювання завдань, що пов'язані з документуванням, передбачає дотримання рекомендованої структури складання планів, а саме: стислої характеристики предмету завдання; аналізу існуючих підходів до вирішення завдання та обґрунтування вибору конкретної методики; збір об'єктивної характеристики рівня особистих якостей, які необхідні для вирішення завдання; відповідності задокументованого способу вирішення завдання з обраною методикою з урахуванням індивідуальних особливостей.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння (табл. 1):

$$K_3 = N/P,$$

де K_3 – коефіцієнт засвоєння;

N – правильно виконані істотні операції рішення;

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Таблиця 1

Критерії визначення оцінок

K_3	> 0,9	0,81...0,9	0,71...0,8	0,61...0,7	0,51...0,6	0,41...0,5	< 0,4
Бали	7	6	5	4	3	2	1

В робочій програмі навчальної дисципліни «Фізичне виховання» ХНЕУ імені Семена Кузнеця передбачено, що під час поточного контролю оцінюються тільки вправи, які включені до програми навчання. Виконання навчальних завдань оцінюється у балах згідно методичній розробці відповідної теми.

Висновки. Проведене дослідження дає можливість на якісно новому рівні вирішувати питання формування та діагностування рівня педагогічних умінь в процесі фізичного виховання.

Водночас подальшого дослідження потребують як умови, так і методики діагностування рівня фізичної підготовки студентів, зокрема, факторний аналіз взаємозалежностей підвищення якості діагностування і рівня сформованості фізичної культури особистості студента.

Література:

1. Піддубний О.Г., Цимбалюк Ж.О., Гогіна Т.І., Коновалов В.В. Організаційно-методичні основи побудови фізичного виховання студентів педагогічних вищих навчальних закладів: навч. посібник для організаторів занять з фіз. виховання.- Х.: ХНПУ, 2012.- 201 с.

2. Робоча програма навчальної дисципліни «Фізичне виховання» за обраним видом організованої рухової активності. - Х.: ХНЕУ, 2014. – 105 с.

3. Фізичне виховання. Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III - IV рівнів акредитації (затверджено наказом МОН України від 14 листопада 2003 року, №757).- К., 2003.- 21 с.

Інформація про авторів:

Маракушин Андрій Ігорович – завідуючий кафедрою фізичного виховання та спорту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м. Харків, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, mig-31@mail.ru
61166 Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, кафедра ФВ 066-28-38-130

Піддубний Олександр Григорович – доцент кафедри фізичного виховання та спорту ХНЕУ імені Семена Кузнеця, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, roddubny99@mail.ru

Цимбалюк Жанна Олексіївна – доцент кафедри фізичного виховання та спорту ХНЕУ імені Семена Кузнеця, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, tzymbaliuk.zhanna@yandex.ua

Поступила в редакцію 20.02.2014